

7. Kozak, L. V. (2014). Istoryko-pedahohichni umovy vynyknennya innovatsynoyi diyal'nosti v osviti [Historical and pedagogical conditions for the emergence of innovative activity in education]. *Osvitohichnyy dyskurs*. 4 (8). S. 156–171.

8. Ohnev'yuk, V.O. (2003). *Osyahneniya osvity: Pidsumky XX stolittya* [Comprehension of education: Results of the 20th century]. K.: Navch. kn. 111s.

9. Palamarchuk, V. F. (2005). *Innovatsiyni protsesy v pedahohitsi: pershoosnovy pedahohichnoyi innovatyky* [Innovative processes in pedagogy: the basics of pedagogical innovation]. Kyiv: "Osvita Ukrainy". 320 s.

10. Polunina, O. V. (2003). *Do problemy psykholohichnoho zabezpechennya innovatsiy-noho navchannya u vyshchomu zakladi osvity* [To the problem of psychological support of innovative learning in a higher educational institution]. *Praktychna psykholohiya ta sotsial'na robota*. 2–3. S.133–134.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЧЖУ Цзінькуан – аспірант кафедри педагогіки 011 Освітні, педагогічні науки Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Наукові інтереси: історичні періоди розвитку інновацій в освітньому просторі.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

ZHU Jinkuang – Graduate student of the Department of Pedagogy 011 Educational, pedagogical sciences National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine.

Scientific interests: historical periods of the development of innovations in the education space.

Стаття надійшла до редакції 11.08.2024 р.

УДК 378.1

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-215-298-302

ШВАРП Наталія Вікторівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Національного фармацевтичного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0255-9310>

e-mail: surgay66@gmail.com

ФЕСЕНКО Володимир Юрійович –

кандидат історичних наук, доцент,

завідувач кафедри педагогіки і психології

Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Національного фармацевтичного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7437-0854>

e-mail: fesenko.ipksf@nuph.edu.ua

ТИМОЩУК Ганна Василівна –

кандидат педагогічних наук, викладач,

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Національного фармацевтичного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1697-4868>

e-mail: timoshchukann@gmail.com

ПІДГОТОВКА ФАРМАЦЕВТІВ-ІНТЕРНІВ ДО ЗАСВОЄННЯ СПЕЦИФІКИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФУНКЦІОНУВАННЯ КОЛЕКТИВУ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАКЛАДУ

У статті висвітлено стан готовності фармацевтів-інтернів до засвоєння специфіки соціально-психологічних особливостей функціонування колективу фармацевтичного закладу; визначено та проаналізовано стан сформованості соціально-психологічної компетентності фармацевтів-інтернів, їхньої здатності до співпраці в команді, гнучкості й адаптивності на підставі анонімного анкетування. Наголошено на проблемних питаннях (середовищних факторах) щодо професійної діяльності у новому колективі та засвоєння специфіки його соціально-психологічних особливостей, які зменшують імовірність успішної адаптації та перешкоджають ефективному функціонуванню аптечного закладу в цілому. Узагальнено та систематизовано інформацію щодо професійного розвитку персоналу – цілеспрямованого та систематичного впливу на колектив за допомогою професійного навчання з метою підвищення продуктивності праці та конкурентоспроможності на ринку праці його учасників на основі максимально можливого використання їхніх здібностей та потенційних можливостей. Встановлено необхідність упровадження практичної підготовки до здійснення ефективної взаємодії на робочому місці, формування сприятливого соціально-психологічного клімату; підкреслено актуальність розвитку соціально-психологічної компетентності фармацевта-інтерна на основі системного, міжкультурного, діяльного та особистісного підходів. Відзначено недостатню обізнаність фармацевтів-інтернів щодо способів аналізу та вирішення конфліктів і складних ситуацій у колективі. У дослідженні акцентовано увагу на урізноманітненні підходів до професійної підготовки фармацевтів-інтернів з використанням практико-орієнтованих інформаційно-комунікаційних та інтерактивних методів навчання, які спрямовані на підвищення якості освітніх послуг і удосконалення фахових компетентностей. Зазначено, що актуальним напрямом подальших наукових розвідок є більш ґрунтовний аналіз сутності, особливостей, компонентного складу соціально-психологічної компетентності фармацевтів-інтернів; визначення та обґрунтування педагогічних умов її формування.

Ключові слова: фармацевт, інтерн, міжособистісні взаємовідносини, колектив, соціально-психологічна компетентність.

SHVARP Natalia Viktorivna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Pedagogy and Psychology Department, Institute for Advanced Training of Pharmacy Specialists at National University of Pharmacy
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0255-9310>
e-mail: surgay66@gmail.com

FESENKO Volodymyr Yuriyovych –

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of Pedagogy and Psychology Department, Head of Pedagogy and Psychology Department, Institute for Advanced Training of Pharmacy Specialists at National University of Pharmacy
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7437-0854>
e-mail: fesenko.ipksf@nuph.edu.ua

TYMOSCHUK Hanna Vasylivna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Lecturer of Pedagogy and Psychology Department, Institute for Advanced Training of Pharmacy Specialists at National University of Pharmacy
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1697-4868>
e-mail: timoshchukann@gmail.com

PREPARATION OF PHARMACISTS-INTERNS FOR MASTERING THE SPECIFICS OF SOCIAL AND PSYCHOLOGICAL FEATURES OF THE FUNCTIONING OF THE STAFF OF A PHARMACEUTICAL INSTITUTION

The article highlights the state of readiness of pharmacists-interns to master the specifics of the socio-psychological features of the functioning of the staff of a pharmaceutical institution. The state of formation of socio-psychological competence of pharmacists-interns, their ability to cooperate in a team, flexibility and adaptability on the basis of anonymous questioning is determined and analyzed. The problematic issues (environmental factors) regarding professional activity in a new team and the assimilation of the specifics of its socio-psychological features, which reduce the likelihood of successful adaptation and hinder the effective functioning of the pharmacy institution as a whole, are emphasized. The information on the professional development of personnel is summarized and systematized – purposeful and systematic impact on the team through vocational training in order to increase labor productivity and competitiveness in the labor market of its participants on the basis of the maximum possible use of their abilities and potential. The necessity of introducing practical training for the implementation of effective interaction in the workplace, the formation of a favorable socio-psychological climate is determined; The relevance of the development of socio-psychological competence of a pharmacist-intern on the basis of systematic, intercultural, activity and personal approaches is emphasized. The lack of awareness of pharmacists-interns about the ways of analyzing and resolving conflicts and difficult situations in the team is noted. The study focuses on diversifying approaches to the professional training of pharmacists-interns using practice-oriented information, communication and interactive teaching methods, which are aimed at improving the quality of educational services and improving professional competencies. It is noted that the current direction of further scientific research is a more thorough analysis of the essence, features, component composition of the socio-psychological competence of pharmacists-interns; definition and substantiation of pedagogical conditions for its formation.

Key words: *pharmacist, intern, interpersonal relationships, team, socio-psychological competence.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Соціально-психологічна адаптація фармацевта-інтерна передбачає пристосування до взаємовідносин у новому колективі, його традицій, цінностей, «неписаних» норм і правил поведінки, стилю роботи керівника.

Службові та міжособистісні стосунки фармацевта складаються зі взаємин із співробітниками, клієнтами, пацієнтами, діловими партнерами тощо. Фармацевтична установа, кадрова політика якої реалізує заходи з адаптації нового фахівця, бере на себе зобов'язання з його включення до системи міжособистих контактів, що склалися у колективі. Проте, по-перше, фармацевт-інтерн має отримувати інформацію від організації формального та неформального характеру про те, що основу взаємовідносин з керівництвом складає субординація, тобто система службового підпорядкування про систему ділових і особистих взаємин у колективі, формальні та неформальні групи, про соціальні позиції окремих їхніх членів. Ці відомості він має активно сприймати на підставі власного досвіду, ціннісних орієнтацій тощо. По-друге, адміністрація аптечної установи повинна мати можливості та ресурси щодо здійснення

соціально-психологічної підготовки молодих фахівців безпосередньо на робочому місці. По-третє, в умовах воєнного часу зміна місця проживання та роботи є доволі поширеним явищем. Але, за таких умов фармацевт-інтерн постає пасивним споживачем зазначених заходів і впливів [2]. Тому, питання підготовки фахівців фармації на етапі навчання в інтернатурі до ефективної професійної діяльності у новому колективі та засвоєння специфіки його соціально-психологічних особливостей є дійсно актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Різним аспектам міжособистісних відносин і факторів, що впливають на формування сприятливого соціально-психологічного середовища у фармацевтичній установі присвячені численні наукові праці, зокрема роль керівника в оновленні підходів до управління аптечним закладом з урахуванням закономірностей функціонування трудового колективу й підтримки здорового психологічного клімату як однієї з умов його якісної діяльності аналізують Р. Сагайдак-Нікітук, Н. Андрієнко, Н. Альохіна [4] та ін.; соціально-психологічні особливості комунікацій в трудовому колективі аптечного закладу – Н. Андрієнко,

Р. Сагайдак-Нікітюк [1] та ін.; соціально-психологічні та морально-етичні аспекти фармацевтичної діяльності, а саме, дослідження причин конфліктів в аптечних організаціях – В. Малий, І. Бондарева, В. Пістрик [3] та ін.

Проте, враховуючи всю багатоаспектність і різновекторність існуючих ґрунтовних публікацій, вважаємо доцільним зробити узагальнення та підбити певні підсумки у даному питанні.

Метою статті є визначення та аналіз стану сформованості соціально-психологічної компетентності фармацевтів-інтернів, їхньої здатності до співпраці в команді, гнучкості й адаптивності на підставі анонімного анкетування; представлення методів практичної підготовки фармацевтів-інтернів до міжособистісної взаємодії у колективі.

Виклад основного матеріалу дослідження. З огляду на те, що готовність до засвоєння специфіки соціально-психологічних особливостей функціонування колективу фармацевтичного закладу фармацевтами-інтернами ґрунтується на розвитку соціально-психологічної та комунікативної компетентностей, зазначимо, що останні передбачають: здатність розробляти, впроваджувати та застосовувати основні підходи та принципи HR-менеджменту й самоменеджменту у професійній діяльності, демонструвати та розвивати комунікативні вміння та навички, лідерські якості. Розвиток таких компетентностей спирається на знання: правових і етичних норм фармацевтичної діяльності, психологічних аспектів професійного спілкування фахівців фармацевтичної галузі, принципів командної роботи та міжособистісних стосунків у колективі.

Таким чином, в інтернів мають бути сформовані уміння та навички: дотримуватися норм спілкування у професійній взаємодії з колегами, керівництвом, пацієнтами, споживачами, ефективно працювати у команді; володіти психологічними навичками спілкування для досягнення довіри та взаєморозуміння з колегами. Враховуючи те, що однією з основних цілей підготовки фармацевтів-інтернів є набуття та розвиток загальних і професійних компетентностей через оволодіння практичними вміннями та навичками зокрема, то, у відповідності до освітньої програми, метою формування соціально-психологічних і комунікативних компетентностей виступають уміння правильно оцінювати колектив і себе в ньому; вміння планувати професійну та особисту діяльність, враховуючи аналіз можливостей та робочих обставин; уміння вдосконалювати свої сильні сторони; вміння самостійно приймати рішення; бути відповідальним, упевненим у собі; вміння позитивно ставитися до себе та колег; уміння запобігати конфліктам і вирішувати їх.

Для розуміння реального запиту фармацевтів-інтернів з метою покращення їхньої підготовки в інтернатурі та розвитку соціально-психологічної компетенції кафедрою педагогіки і психології Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету було проведено анонімне анкетування серед інтернів спеціальності «Фармація». В анкетуванні прийняли участь 92 респонденти, з яких 48%

склали працівники аптек віком 22-25 років. Результати дослідження дозволили визначити наступні показники:

1. 60,86% опитаних задоволені взаємовідносинами у колективі, в якому розпочали свою професійну діяльність, 39,1% – частково;

2. 58,69% фармацевтів-інтернів визначають легке проходження адаптації у новому колективі, 41,3% – адаптація проходить на середньому рівні;

3. 59,78% опитаних відмічають не часте виникнення конфліктів на роботі між колегами; 26% надали відповідь «Інколи»; 14,13% стверджують, що ніколи конфліктів не відбувається;

4. 66,3% фармацевтів-інтернів відчувають себе спокійно та розкуто у присутності керівника установи; 6,52% відчувають негативні емоції; 27,17% – не визначилися з відповіддю;

5. 52,17% опитаних оцінюють стиль керівництва як демократичний; 22,82% – ліберальний; 25% – авторитарний.

Труднощі, з якими фармацевти зіткнулися на початку професійної діяльності, в основному, полягають у психологічній неготовності до значної кількості негативних емоцій з боку клієнтів; відсутності досвіду, у тому числі й практичного характеру; організаційних проблемах і зверхньому ставленню колег тощо. Вирішення конфліктних ситуацій та налагодження взаємодії між працівниками фармацевтичної установи, з позиції інтернів, відбувається здебільшого із застосуванням життєвих навичок комунікації та на підставі власного досвіду. До того ж, 72% респондентів вважають за потрібне під час професійної підготовки в інтернатурі отримувати інформацію про життя колективу в аптечній установі.

Критерієм міжособистісних відносин колективу виступає соціально-психологічний клімат, який формується та розвивається за умов особистого внеску кожного його члену та деякою мірою залежить від зовнішніх обставин. Тому, респондентам пропонувалося визначити у порядку особистісної значущості фактори, що будуть підтримувати соціально-психологічний клімат у колективі на високому рівні. Опитувані мали визначити пріоритетність факторів від 1 до 10 (що є на першому місці). Такими факторами визначалися: справедлива система стимулювання; умови праці та побуту; довіра та доброзичливість; усвідомлення та взяття на себе відповідальності за стан справ у колективі із кожним його членом; налагоджена вертикальна та горизонтальна комунікація; претензії суто ділового характеру; стиль керівництва; вільне висловлювання думок щодо справ колективу чи поведінки окремих осіб; емоційне включення та взаємодопомога; об'єктивна оцінка роботи та чіткий розподіл обов'язків.

Так, пріоритет фактору «об'єктивна оцінка роботи та чіткий розподіл обов'язків» надали 26,1% респондентів; «емоційне включення та взаємодопомога – 4,3%; «вільне висловлювання думок щодо справ колективу чи поведінки окремих осіб» – 17,4%; «стиль керівництва» – 8,7%; «претензії суто ділового характеру» – 17,4%; «налагоджена вертикальна та горизонтальна комунікація» – 4,3%; «усвідомлення та взяття на себе відповідальності за

стан справ у колективі із кожним його членом» – 4,3 %; «довіра та доброзичливість» – 13%; «умови праці та побуту» – 4,3%; «справедлива система стимулювання» – 34,8% (рис. 1).

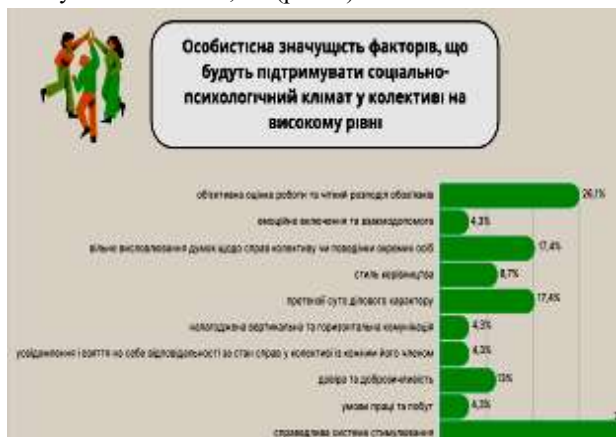

Рис. 1. Особистісна значущість факторів, що будуть підтримувати соціально-психологічний клімат у колективі на високому рівні

За результатами опитування визначено, що фармацевти-інтерни надають перевагу справедливій системі стимулювання (34,8%), а також об'єктивній оцінці роботи та чіткому розподілу обов'язків (26,1%). Такі результати трактуються як усвідомлення того, що відповідальність за формування сприятливого соціально-психологічного клімату у колективі покладається на зовнішні фактори, а не на власну участь у цьому процесі. Це свідчить про необхідність розширення сфери знань, умінь, навичок роботи у команді. Засвоєння того, що кваліфіковане, чітке, своєчасне дотримання професійних обов'язків, знання правил і норм, які регулюють міжособистісні взаємовідносини у колективі фармацевтичного закладу, сприятимуть запобіганню помилок у роботі за фахом і службовій злагодженості. Прагнення вдосконалити свої уміння та навички бути оптимальним співробітником/партнером у соціально-комунікативній взаємодії розвиває свідоме управління своєю поведінкою, посилює синергію у спільній праці та, що головне, формує значущість розуміння власного внеску у розвиток колективу фармацевтичного закладу.

Співробітниками кафедри для досягнення дієвості та ефективного розвитку соціально-психологічної компетентності у відповідності до навчальних програм були урізноманітнені підходи до підготовки фармацевтів-інтернів з використанням інформаційно-комунікаційних та інтерактивних методів навчання.

Основою практичної підготовки стали рольові ігри, вирішення комплексних ситуаційних задач (кейсів), інтерактивні тренінгові вправи, спільне обговорення та вирішення проблем на основі аналізу обставин відповідної ситуації.

Слід зауважити, що заняття проводилися з високим ступенем інтенсивності, яку забезпечувала зміна видів діяльності. Умовно вони поділялися на декілька етапів. На першому етапі фармацевти-інтерни демонстрували рівень знань з питання, яке обговорювалося за допомогою опитувань у ZOOM,

Mentimeter та інших цифрових інструментів. На другому – вивчали власні особистісні характеристики та здібності, які забезпечують належну якість взаємодії у колективі, за допомогою різноманітних тестових методик і робили комплексний висновок про свою особистість (уміння взаємодіяти з іншими, стиль вирішення конфліктів тощо). Третій етап передбачав інтенсивні тренінгові вправи та програвання рольових ситуацій, передусім, засвоєння культури взаємин у колективі, яка базується на високій трудовій дисципліні, товариській взаємодопомозі, ввічливості та доброзичливому ставленні до людей. Четвертий етап (обговорення результатів і рефлексія) показував реальні, іноді, навіть «болісні» зміни, у стереотипах сприйняття себе в колективі та, навпаки, через призму отриманих знань, нового досвіду та їхнього практичного застосування. Слід зазначити, що у зв'язку із різним стажем роботи чи практики в аптечних установах фармацевти-інтерни мали можливість побачити та відпрацювати тактики взаємодії як на горизонтальному, так і на вертикальному рівнях службової комунікації.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. За результатами дослідження можна констатувати те, що підготовка фармацевтів-інтернів до засвоєння соціально-психологічних особливостей функціонування колективу фармацевтичного закладу продиктована вимогами до специфіки професії типу «людина-людина» та необхідністю формування такого соціально-психологічного клімату колективу, який сприятиме підвищенню ефективності надання фармацевтичної опіки пацієнтам, оптимізації роботи закладу та запобіганню професійного вигорання. Для прагматичного аналізу успішності формування соціально-психологічної компетентності необхідним є практично-орієнтоване застосування інформаційно-комунікативних та інтерактивних методів навчання, які впливають на позитивну трансформацію фармацевтів-інтернів у сприйнятті себе як учасників професійної взаємодії.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. Актуальним напрямом подальших наукових розвідок є більш ґрунтовний аналіз сутності, особливостей, компонентного складу соціально-психологічної компетентності фармацевтів-інтернів; визначення та обґрунтування педагогічних умов її формування.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Андрієнко Н. В., Сагайдак-Нікітюк Р. В. Соціально-психологічні особливості комунікацій в трудовому колективі аптечного закладу. *Соціальна фармація : стан, проблеми, перспективи* : матеріали VIII Міжнарод. наук.-практ. конф., м. Харків, 27 квіт. 2023 р. Харків : НФаУ, 2023. С. 444-445. URL: <http://dspace.nuph.edu.ua/handle/123456789/31102>
2. Бушуєва І. В., Єренко О. К., Хортецька Т. В. Управління та економіка фармації : навч. посіб. до практ. занять для підготовки фармацевтів на КПК (спеціалізація) спеціальності «Організація і управління фармацією». Запоріжжя : ЗДМФУ, 2023. 120 с. URL: [MEPH.SP OUF.ua Навчальний посібник до практичних занять Ч. II \(2023\).pdf \(zsmu.edu.ua\)](https://mephs.spouf.ua/Navchальний%20посібник%20до%20практичних%20занять%20Ч.%20II%20(2023).pdf)
3. Малий В.В., Бондарева І.В., Пістрик В.О. Дослідження причин конфліктів в аптечних організаціях. *Соціальна фармація : стан, проблеми та перспективи* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Харків,

23-24 верес. 2021 р. Харків : НФаУ, 2021. С. 545–546. URL: <http://dspace.nuph.edu.ua/handle/123456789/27186>

4. Сагайдак-Нікітюк Р. В., Андрієнко Н. В., Альохіна Н. В. Соціально-психологічні умови, що впливають на психологічний клімат у трудовому колективі. *Управління якістю в фармації* : матеріали XIV наук.-практ. конф., м. Харків, 22 трав. 2020 р. Харків : НФаУ, 2020. С. 158. URL: <http://dspace.nuph.edu.ua/handle/123456789/23704>

REFERENCES

1. Andriienko, N. V., Sahaidak-Nikitiuk, R. V. (2023). Sotsialno-psykholohichni osoblyvosti komunikatsii v trudovomu kolektyvi aptechnoho zakladu [Social and Psychological Features of Communications in the Labor Collective of a Pharmacy Institution]. *Sotsialna farmatsiia: stan, problemy, perspektyvy: materialy VIII Mizhnarod. nauk.-prakt. konf., m. Kharkiv, 27 kvit. 2023 r.* Kharkiv: NFAU, S. 444–445. [in Ukrainian]

2. Bushuieva, I. V., Yerenko, O. K., Khortetska, T. V. (2023). Upravlinnia ta ekonomika farmatsii [Management and Economics of Pharmacy]: navch. posib. do prakt. zaniat dlia pidhotovky farmatsevtiv na KPK (spetsializatsiia) spetsialnosti «Orhanizatsiia i upravlinnia farmatsiieiu». Zaporizhzhia : ZDMFU, 120 s. [in Ukrainian]

3. Malyyi, V.V., Bondarieva, I.V., Pistryk, V.O. (2021). Doslidzhennia prychyn konfliktiv v aptechnykh orhanizatsiiah [Research of the causes of conflicts in pharmacy organizations]. *Sotsialna farmatsiia: stan, problemy ta perspektyvy: materialy VII Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf., m. Kharkiv, 23-24 veres. 2021 r.* Kharkiv : NFAU, S. 545–546. [in Ukrainian]

4. Sahaidak-Nikitiuk, R. V., Andriienko, N. V., Alohina, N. V. (2020). Sotsialno-psykholohichni umovy, shcho vplyvaiut na psykholohichni klimat u trudovomu kolektyvi [Social and psychological conditions that affect the psychological climate in the workforce]. *Upravlinnia yakistiu v farmatsii: materialy KhIV nauk.-prakt. konf., m. Kharkiv, 22 trav. 2020 r.* Kharkiv: NFAU, S. 158. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ШВАРП Наталія Вікторівна – кандидат педагогічних, наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету.

Наукові інтереси: психологія учасників освітнього процесу.

ФЕСЕНКО Володимир Юрійович – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки і психології Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету.

Наукові інтереси: історія, педагогіка, політологія.

ТИМОЩУК Ганна Василівна – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри педагогіки і психології Інституту підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету.

Наукові інтереси: педагогічна аксіологія, сучасні педагогічні технології.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

SHVARP Natalia Viktorivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Pedagogy and Psychology Department Institute for Advanced Training of Pharmacy Specialists at National University of Pharmacy.

Scientific interests: psychology of participants in the educational process.

FESENKO Volodymyr Yuriyovych – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of Pedagogy and Psychology Department, Head of Pedagogy and Psychology Department Institute for Advanced Training of Pharmacy Specialists at National University of Pharmacy.

Scientific interests: history, education, political science.

TYMOSCHUK Hanna Vasylivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Lecturer of Pedagogy and Psychology Department Institute for Advanced Training of Pharmacy Specialists at National University of Pharmacy.

Scientific interests: pedagogical axiology, modern pedagogical technologies.

Стаття надійшла до редакції 13.08.2024 р.

УДК 37-051-047.22:004:[355.233:37.018.43
DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-215-302-309

ШКУРЕНКО Олексій Миколайович –

науковий співробітник науково-дослідного відділу перспектив розвитку електронних засобів навчання наукового центру дистанційного навчання Національного університету оборони України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5036-1443>
e-mail: sk-le@ukr.net

КРИКУН Вікторія Дмитрівна –

кандидат педагогічних наук, старший дослідник, начальник науково-дослідного відділу мовного тестування наукового центру мовного тестування навчально-наукового центру іноземних мов Національного університету оборони України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7409-3383>
e-mail: v.krykun@ukr.net

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ ОФІЦЕРІВ ОПЕРАТИВНОГО РІВНЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Стаття присвячена питанням розвитку цифрової культури сучасних офіцерів Збройних Сил України, які навчаються у вищих військових навчальних закладах. Автори здійснили детальний аналіз сутності таких понять, як цифровізація та цифрова трансформація в різних контекстах професійної діяльності фахівців. Зазначене вище надало можливість зробити висновок, що ці поняття є взаємопов'язаними та лежать в основі ідеї цифрової трансформації ВВНЗ України.

Автори окреслили чотири етапи становлення цифрової трансформації у військовій освіті, за якої на першому етапі ВВНЗ ухвалює рішення на активне впровадження цифрових технологій в освітній процес; на другому етапі здійснюється планування впровадження цифрових технологій та моделювання освітньо-інформаційного середовища ВВНЗ, а також він передбачає створення можливостей для розвитку цифрових компетентностей і цифрової культури офіцерів, наукового та науково-педагогічного складу ВВНЗ. На третьому етапі безпосередньо впроваджується змодельоване ОІС ВВНЗ. На четвертому етапі цифрова трансформація стає цінністю ВВНЗ, своєрідною стратегією, яка спрямована на переосмислення функціонування усіх суб'єктів навчання.